

ילד בני ילדים
צילום אילוסטורציה עוז סתן

רואים שלא רואים

דאגה
בגני
הינדים

בדיקת ראייה
צילום Gettyimages dilix

מחקר מטריד שנערך בקרב 1,476 ילדי גנים באזור ירושלים גילה: גם בקרב ילדים בני פחות מ-5 נפוצים קוצר ראייה, עין עצלה וליקויים אחרים • בדיקת סקר ראייה בגנים הונסה לסל התרופות, אך ביצועה טרם החל • אחת מעורכות המחקר: "בחלק מהבעיות שמתגלות רק בכיתה א' כבר מאוחר מדי לטפל"

מיטל יסעור בית-אור

הילד או הילדה בגיל הגן? בראי שתעשו בדיקת ראייה. מחקר חדש גילה כי לכ-25% ילדים בגילים 3 עד 5 יש לקות ראייה כלשהי - עין עצלה, קוצר או רוחק ראייה ועוד. אם הלקות אינה מתגלה ומטופלת בזמן, היא עלולה להשפיע לרעה על תפקודם של הילדים ועל הנאתם במסגרת החינוכית.

במסגרת המחקר, שערכו החוג למדעי האופטומטריה במכללה האקדמית הדסה, ולשכת הבריאות המחוזית בירושלים,

הגיעו אופטומטריסטים לטיפות חלב ול-1,476 ילדים באזור ירושלים. 3-5 נבדקו. אחד מכל ארבעה ילדים הופנה למעקב והמלצות. מחקרים שנערכו בעבר בישראל מצאו כי הראייה אינה תקינה בקרב 20% מהתלמידים בכיתות הנמוכות בבתי הספר.

"בישראל אכן מתקיימות בדיקות סקר ראייה בתחנות טיפת חלב לגילאי 3-5 שנים, הגיל המומלץ על סמך הספרות המדעית", אמרה ראש החוג למדעי האופטומטריה במכללה האקדמית הדסה, פרופ' אריאלה גורדון שאג, אחת מעורכות המחקר, "עם זאת, בדיקות הראייה מבוצעות בשיטות שאינן עומדות בתקופת קליני,

וכן הורים רבים אינם נענים להזמנה להביא את ילדיהם להיבדק. מצב זה יוצר תשי תית של שיעור גבוה של ילדים אשר מתחילים לימודים בבית ספר ולא אותרו כבעלי לקות בראייה". עוד אמרה כי "בכיתות א' מבוצעת בדיקת סקר ראייה נוספת לילדי כיתות א', אך לדאבונו, שלב זה נחשב למעט מאוחר מדי לצורך טיפול בבעיות ראייה כדוגמת עין עצלה". לצד פרופ' גורדון שאג, ערכו את המחקר ד"ר הדס בן-אלי, ד"ר דינה צימרמן וד"ר חן שטיינזימיר מלשכת הבריאות המחוזית

פרופ' גורדון שאג

בירושלים. המחקר בדק גם חלופות לבדיקת סקר ראייה בגנים, ומצא כי האפשרות הטובה ביותר היא קיום בדיקות סקר ראייה בתחנות טיפות חלב, שיבוצעו על ידי אופטומטריסטים או באמצעות מכשור רפואי מתאים.

בדיקת סקר ראייה היא בדיקה קצרה וחלקית, שנעשית במגמה לכסות את מרבית האוכלוסייה מבחינת בדיקת ראייה בגיל טרום בית ספר. בבדיקות אלו מנסים לאתר ליקויי ראייה כגון קוצר ראייה (מיופיה), רוחק ראייה

ד"ר הדס בן-אלי,
אופטומטריסטית במכללה
האקדמית הדסה: "אם נאמץ
המלצות אלו ונטמיע פרוטוקול
לאומי מובנה לאיתור ילדים
עם לקות ראייה בגיל המתאים
ובעזרת התשתית הנכונה,
ייתכן שמדינת ישראל תעלה
שלב במדרג הישגי הלמידה"

למדעי האופטומטריה במכללה האקדמית הדסה: "אם נאמץ המלצות אלו ונטמיע פרוטוקול לאומי מובנה לאיתור ילדים עם לקות ראייה בגיל המתאים ובעזרת התשתית הנכונה, ייתכן שמדינת ישראל תעלה שלב במדרג הישגי הלמידה, ונוכל להפסיק להאשים את המורים בבטחון שיכולנו לפתור עוד טרם הגיע הילד לכיתתו של המורה. "יתרה מזאת, יהיה צורך לעשות מסע פרסום רחב כדי לעורר מודעות בקרב הורים לילדי גן אודות החשיבות של בדיקות סקר הראייה בשלב מוקדם זה, זאת על מנת להעלות באופן משמעותי את שיעור ההגעה לבדיקות".

החלב כאפשרות הטובה ביותר לביצוע בדיקות סקר ראייה, בשל פריסתם הארצית הנרחבת, הנוכחות ההורית בבדיקה והתשתית הבנויה למעקב אחר הילד. עם זאת, הצוות בטיפות חלב מוצף בבדיקות מעקב וחיסונים של אוכלוסיית הילדים והמומחיות שלו אינה בביצוע בדיקות סקר ראייה. מחקרים שונים מצאו כי על הטיפול בעין עצלה להיעשות לפני גיל 5 כדי להשיג יעילות וארגוני בריאות שונים בעולם ממליצים על ביצוע בדיקות סקר לליקויי ראייה בגילאי 3 עד 5 לפני שג"סגר "חלון ההזדמנויות" לטיפול יעיל. ד"ר הדס בן-אלי, אופטומטריסטית, החוג

(היפרופיה), צילינדר (אסטיגמזיה), עין עצלה (אמבליופיה), הפרש גבוה בין המספרים של שתי העיניים (אניזומטרופיה) ופזילה. בישראל, ל-5% מהילדים בגיל הגן יש לפחות אחת מהפרעות הראייה הללו.

כדאי לפנות גם לטיפת חלב

בדיקת הסקר נכנסה בינואר האחרון לסל התרופות, אולם כאמור, מימושה טרם החל בפועל.

הבדיקה שנכנסה לסל תבוצע בגני ילדים על ידי עובדים שעוברים הכשרה ייעודית (אך לא אופטומטריסטים) ובפיקוח מומחים לרפואת עיניים לילדים. בנוסף, החוקרות מציינות את טיפות